

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára

2011. évi szakmai feladatok teljesítése

1. Az éves működés jogi-szervezeti keretei

- 1.1. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának megalapítása gróf Teleki József, az MTA első elnöke nevéhez fűződik, aki 1826-ban 30 000 kötetes családi könyvtárának felajánlásával vetette meg az Akadémia első tudományos intézményének alapjait. A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára a tudományos ismeretek terjesztésének és a tudományos munka előmozdításának feladatát látja el, történeti szempontból is országos jelentőségű nyomtatott, kéziratos, levéltári és egyéb információhordozókon található anyagot gondozó nemzeti intézmény.
- 1.2. Az intézmény működését az Akadémiai Törvény (az 1994. évi XL. törvény és annak módosításáról szóló 2009. évi XX. törvény) 19. § (3) bekezdése és a kapcsolódó Alapszabály 59. § szabályozza. A szakmai feladatokat a nyilvános könyvtári ellátásról szóló 1997. évi többször módosított CXL törvény írja elő. A munkatársakra a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény és annak végrehajtási jogszabályaiban foglalt rendelkezések vonatkoznak. Az MTA Könyvtára, mint költségvetési szerv az Áht. valamint az államháztartás működési rendjéről szóló jogszabályok hatálya alá tartozik.
- 1.3. Az intézmény vezetésében változás nem történt.
- 1.4. Az MTA Elnöke 2011. december 6-diki keltezéssel módosította a könyvtár Alapító Okiratát, ami 2012. január 1-től hatályos.

2. Szakmai tevékenység

2.1 Az alapító okiratban meghatározott feladatok megvalósítás:

A Könyvtár állománya a korábbi évek gyakorlata szerint vásárlás, ajándék és csere útján gyarapodott. Jelentős mértékben nőtt a külön-gyűjtemények állománya ajándékozás révén; hagyaték vásárlására a Pro Bibliotheca Alapítvány jóvoltából került sor. A nyomtatott dokumentumok csökkenő számával ellentétben az elektronikus tartalmak száma folyamatosan nő. A nemzetközi csere egy részét szintén elektronikus úton tesszük hozzáférhetővé partnereink számára. Az állományvédelem és megőrzés érdekében NKA pályázati forrásból fedezzük a külön-gyűjtemények restaurálását, kötését, savtalanítását, stb. Ugyancsak az állomány megőrzését és védelmét szolgálja digitalizálási tevékenységünk egy része. Új digitális gyűjteményt csak egyet tudunk készíteni az év során, Ibrahim Müteferrika titokzatos nyomdász mestert és a török nyomdászat kezdeteit bemutató honlapunkkal gazdagodott digitális gyűjteményeink sora. Az MTA Könyvtárának 2009-ben kialakított repozitóriuma, a REAL, összesen kb. 3200 teljes szövegű dokumentumot tartalmaz. Az OTKA támogatással készült kutatási eredmények közül 2011-ben kb. 20 cikk, ill. könyvfejezet került be a repozitóriumba, a REAL-D adatbázis 60 db. doktori dolgozattal bővült. Míg olvasóink száma évről évre csökken, idén 160 fővel kevesebben iratkoztak be a könyvtárba, mint tavaly, addig az Interneten való hozzáférés ütemesen emelkedik: 2011-ben közel 50 000-rel több alkalommal használták honlap szolgáltatásainkat távoli eléréssel, mint 2010-ben.

A Levéltár Az iratállomány növekedése 85,8 ifm volt. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 3296,05 ifm-t. Az MTA Titkárságának és intézményrendszerének megújítása miatt jelentősebb iratmennyiség érkezett a következő egységektől:

Kutatásszervezési Intézet 15,6 ifm, Főtitkár 8,16 ifm, Kutatóintézeti Főosztály (*Természettudományi Főosztály iratai*) 6,48 ifm, Költségvetési és Pénzügyi Főosztály 6,12 ifm, tudományos osztályok 10,56 ifm. Ezenkívül még a következő helyekről kaptuk nagyobb mennyiségű iratot: OTKA Iroda 16,56 ifm, Bolyai Ösztöndíj 7,44 ifm, Doktori Tanács 5,04 ifm. A következő anyagokat rendeztük ebben az évben: a tudományos osztályokról, a Kutatóintézeti Főosztályról, a Kutatásszervezési Intézetből újonnan beérkezett iratokat, ill. a Doktori Tanácstól beérkezett régi TMB iratokat. Folytattuk az MTA 1985 utáni közgyűlési anyagainak a rendezését ill. 1054 TMB személyi dossziét ellenőriztünk, és javítottunk. Folytattuk az előző években megkezdett segédletek, adatbázisok készítését, amelyek a kutató- és ügyfélszolgálati munkát segítik. Névszerinti jegyzéket készítettünk az 1995 előtti külföldi aspiránsokról.

2011-ben 24 kutató kért és kapott kutatási engedélyt. A kutatók 214 alkalommal 1556 raktári egységnyi anyagot kaptak kézhez és 2545 másolatot készítettünk számukra, 23 esetben írásban adtunk választ. Az ügyfélszolgálatunk 103 esetben adott felvilágosítást vagy keresett elő iratot és 379 másolatot készítettünk. Munkaviszony-igazolóhoz 9 esetben kerestünk anyagot.

2.2 kiemelkedő jelentőségű programok, tevékenység:

16,5 millió forint zárolása és további, az eredeti előirányzat 12 millió forintos csökkentése visszafogott működést eredményezett, bár a kieső támogatást pályázati forrással próbáltuk pótolni.

TÁMOP pályázattal hattagú konzorciumunk 70 millió forint támogatást nyert. Az „Atheneum az Interneten” c. TÁMOP program keretében visszamenőleg feldolgoztuk az 1986 előtti cédulakatalógusok anyagának jelentős részét, összesen 100 000 többlet-rekord kereshető távoli eléréssel az Interneten. A program keretében számos egyéb célkitűzésünket sikerült teljesíteni, így olvasóink meglegedésére üzemeltetjük a digitális dolgozószobát, ahol rendszeresen tartunk használó-képző kurzusokat és készítettünk egy online oktatócsomagot is „MINERVA – könyvtári kisokos” címmel. Agora programmal kéthetente jelentkezünk, változatos kulturális programot kínálva nemcsak beiratkozott olvasóinknak, hanem bárki érdeklődőnek. A Madách évfordulót méltóképpen kiállítással ünnepeltük, amit 1200 látogató tekintett meg.

2.3 A szakmai tevékenység összefoglaló adatai táblázatban

Könyvtári állomány	A tárgyévben beszerzett	Tárgyév december 31-ei állomány
Könyv és bekötött, tékázott folyóirat (<i>kötet,</i>	7 958	1 542 272
Kartográfiai dokumentum (<i>db</i>)	0	1 141
Nyomtatott zenei dokumentum (<i>db</i>)	0	0
Hangdokumentum (<i>db, tekercs</i>)	0	72
Képdokumentum (<i>db, tekercs</i>)	1	32 592
Elektronikus (digitális) dokumentum (<i>db</i>)	124	940
Egyéb dokumentum (<i>db</i>)	10 054	721 959
Összesen: (1-7.)	18 137	2 298 976
Érték (<i>ezer Ft</i>)	119 071	
Állománygyarapításra fordított összeg a KIFIZETETT SZÁMLÁK alapján		84 426 ezer Ft

Kurrens folyóiratok				
Nyomtatott	formában	A címek (féleségek) száma <i>összesen</i>	1 979	
		A példányok száma <i>összesen</i>	2 001	
Digitális		A címek (féleségek) száma <i>összesen</i>	17 850	
Könyvtárhasználat				
Használó (fő)	Regisztrált használó		4 780	
	a <i>Regisztrált használóból</i> újonnan regisztrált		681	
	Aktív használó		3 812	
Használat	Használatok (alkalom)	Személyes (helybeni) használat <i>összesen</i>	39 119	
		<i>Az Összes személyes használatból</i>		13086
		Távhasználat	telefon, fax, e-mail	8 129
	OPAC, honlap		771 131	
	Kölcsönzött dokumentum (db)		149 924	
	Közvetlenül (helyben)használt dokumentum (db)		107 049	
Könyvtárközi kölcsönzés	Beérkezett kérés		2 561	
	Adott dokumentum (db)	Eredetiben	1 509	
		Másolatban	Nyomtatott formában	8
			Elektronikus	913
	Küldött kérés		690	
	Kapott dokumentum (db)	Eredetiben	619	
		Másolatban	Nyomtatott formában	6
Elektronikus			23	
A referenz kérdések száma		3192		

Rendezvények	Rendezvények száma	Résztevők száma
	1.	2.
Kiállítások	2	1 300
Egyéb rendezvények	62	1 349
Összesen (1–2.)	64	2 649
<i>Az egyéb rendezvényekből a használóképzést szolgáló</i>	37	329

Levéltári adatok számokban:

A levéltár évi gyarapodása (2011)	A levéltár teljes állománya 2011. dec. 31-én
iratfolyóméter (ifm)	iratfolyóméter (ifm)
85,8 ifm	3296,05

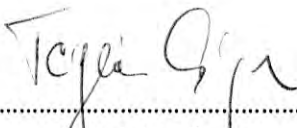
Kutató	Kutatási alkalom+ ügyfélszolgálat	Kiemelt anyag	Másolat	Írásbeli tájékoztatás
24	214	1556	2545	23
	103		379	9

2.4. következő évi szakmai tervek ismertetése:

2012. januárjától két, a tudományos kutatás információs infrastruktúráját biztosító országos közfeladat, az MTMT és az EISZ működtetése az MTA Könyvtárának feladata. Az MTA intézményrendszerének szerkezeti átalakítását követően a korábbi KSZI Tudománypolitikai és Tudományelemzési Osztálya, valamint a Lukács Archívum szintén az MTA Könyvtárához került. Ezen új feladatok és szervezeti egységek integrálása az elkövetkező időszak kiemelt feladata.

A könyvtár által szolgáltatott elektronikus tartalmak (e-könyvtár) szerves egységgé alakítása, a kapcsolódó projektek munkafolyamatba építése és rendszerbe foglalása szintén a soron következő év fontos feladata. Anyagi forrásaink és humán erőforrás függvényében folytatjuk digitalizálási programunkat. A TÁMOP projekt segítségével elindított fejlesztéseket erőnkhez mérten továbbvisszük, elsősorban a retrospektív konverzió, az Agora programok és a használó-képzés terén.

Budapest, 2012. február 24.

.....
dr. Téglási Ágnes
főigazgató-helyettes